

VERSLAG VAN DE MAANDELIJKE BIJEENKOMST

TE HEERLEN OP 9 JANUARI 1989

Na het welkomstwoord van de voorzitter, de heer W. Bult, kreeg de heer J. Wouters het woord voor diens voordracht over "De vogels van de Camargue en de Crau".

De Camargue is een naam, die ornithologen en natuurliefhebbers de oren doet spitsen. Ze zien meteen een ruig natuurgebied voor zich, ergens in het warme, zonnige zuiden van Frankrijk. Een strakblauwe hemel overkoepelt een door de zon gestoofd landschap, dat ligt ingeklemd tussen de mondingen van de Kleine en de Grote Rhône en de Middellandse Zee. Ofschoon de vogelaars onder ons ook nu nog hun hart daar kunnen ophalen, staat het wijdse landschap onder grote druk. Weidegronden voor stieren en "wilde" paarden, fruit- en rijstteeld beslaan al 42.000 van de 80.000 ha die de Camargue groot is en vormen een rechtstreekse bedreiging voor het oorspronkelijke natuurgebied. Als gevolg van ontzilting van het grondwater en regeling en ontregeling van de waterstand, wordt de hier thuisbehorende plantengroei – en dus de vogelstand – aangetast. Ook de Crau, de zeer droge en hete streek ten oosten van de Camargue wordt bedreigd. De grote petrochemische industrieën van Marseille dringen vanuit het zuiden op, terwijl verder de tuinbouw, door bevoeiing mogelijk gemaakt, steeds meer veld wint. En of dat alles nog niet genoeg is, vormt ook de door arm en rijk bedreven jacht een ernstige bedreiging voor de stand- en trekvogels.

Het is dan ook geen wonder, dat door nationale en internationale vogelliefhebbers de noodklok langdurig werd geluid. Het resultaat was dat een deel van de Camargue in 1975 tot be-

scherm natuurgebied werd verklaard. Van de 38.000 ha min of meer onge-repte Camargue zijn nu 13.000 ha ondergebracht in twee reservaten.

In de Camargue treffen we verscheidene biotopen aan, waaronder moerasen, salinas, droge vlakten en zoutsteppen. Via verharde en onverharde wegen, de laatste zijn nu merendeels afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, belanden we in dit gebied.

Aan de hand van fraaie dia's laat de heer Wouters ons zien wat er dan allemaal te zien is. Spiedend door en over rietkragen ontdekken we in een moerassig deel van het reservaat Purperreigers (*Ardea purpurea*), Kleine zilvreigers (*Egretta garzetta*), Ralreigers (*Ardeola ralloides*), Waterrallen (*Rallus aquaticus*), Kwakken (*Nycticorax nycticorax*), Koereigers (*Ardeola ibis*), IJsvogels (*Alcedo atthis*), Lachsterns (*Gelochelidon nilotica*), Witwangsterns (*Chlidonias hybrida*) en Steltkluten (*Himantopus himantopus*). In het riet en de lage begroeiing zingen Cetti's zangers (*Cettia cetti*), Waaiersaartrietzangers (*Cisticola juncidis*), Grote karekieten (*Acrocephalus arundinaceus*) en Nachtegalen (*Luscinia megarhynchos*).

Daarboven zweven Bruine -, Blauwe - en Grauwe kiekendieven (*Circus aeruginosus*, *C. cyaneus* en *C. pygargus*). Daarnaast laten zich ook grotere roofvogels zien als Rode en Zwarte wouwen (*Milvus milvus*) en *M. migrans*, Slangenarend (*Circus gallicus*) en Visarend (*Pandion haliaetus*).

Tenslotte bereiken we het Etang de Vaccarès, het grootste binnenmeer van de Camargue, aan de rand en in de buurt waarvan de sierlijke Flamingo's (*Phoenicopterus ruber*) te zien zijn, waardoor het gebied ook bij nietvogelaars bekend is. Samen met de Hoppen (*Upupa epops*) en de Scharrelaars (*Coracias garrulus*) stelen de Bijeneters

(*Merops apiaster*) de Camarguese vogelshow. Bijeneters graven, net als IJsvogels, nestholen in steile oeverwanden. Ze voeren hun jongen met allerlei vliegende insecten zoals bijen, hommels, vlinders en libellen. Het waren vooral de beelden van deze fraaie vogels, die op de aanwezigen diepe indruk maakten.

Kregen we in de Camargue de vogel min of meer op een presenteerblaadje aangereikt, in de Crau moest veel meer moeite worden gedaan om de vogels te vinden. De Crau lijkt op het eerste gezicht een kale, verlaten vlakte, bezaaid met miljoenen afgeronde, gladde stenen. Het is een halfwoestijn, waar de temperatuur 's zomers tot boven de 40°C stijgt. Wie denkt dat hier wel niets te zien zal zijn moet maar eens rustig gaan zitten en met zijn verrekijker het terrein afzoeken. Na een poos blijkt de Crau toch te leven. Daar zit een Steenuil (*Athene noctua*) op een boomstronk, wat verder weg zit een Hop op de uitkijk op een hoop stenen. Een Griel (*Burhinus oedicnemus*) staat naast een pol verdroogd gras, terwijl enkele Witbuikzandhoenders (*Pterocles alchatta*) zich tegen de grond drukken en een Rode Patrijs (*Alectoris rufa*) bijna onzichtbaar tussen het gele gras schuifelt, op zoek naar voedsel. De "zoekplaats" Crau wordt compleet gemaakt door de Kortteenleeuwrik (*Calandrella brachydactyla*). Wat vorm en kleur betreft is deze vogel formidabel aangepast aan zijn steenrijke omgeving en alleen maar te zien als hij zich beweegt. Zelfs de wat grotere Kleine trap (*Otis tetrax*) vervaagt in de trillende zomerlucht. Dankzij hun uitstekende schutkleuren weten de vogels van de Crau zich te handhaven in deze open vlakte, waar de meeuwen en wouwen, aangetrokken door de vuilnisbelt van Marseille, hun slag proberen te slaan. In de meest begroeide terreinen jagen Grauwe - en Roodkopklauwieren (*Lanius collurio* en *L. senator*), evenals de Roodpootvalk (*Falco tinnunculus*) op insecten, muizen en hagedissen.

Sinds enkele jaren worden pogingen in het werk gesteld om ook tenminste een deel van de enige halfwoestijn die Europa rijk is, te redden.

Wat een prachtige natuurgebieden zijn de Camargue en de Crau!

Het felle licht van de projector brengt ons opeens terug tot de werkelijkheid. We zijn niet in Zuid-Frankrijk, maar in de zaal van "'t Leie Hoes".

De vlakte van de Crau eind-april 1988 (foto: B.G. Graatsma).